

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor

juducând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpatul Racu Nicolae, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui

Racu Nicolae xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.07.2018 – 11.02.2019;

Instanța de apel: 01.03.2019 – 10.04.2019;

Instanța de recurs: 14.06.2019 – 10.03.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 11 februarie 2019, în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Racu Nicolae a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în cuantum de 140 ore.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Tcaci Dumitru, fiind dispusă încasarea din contul lui Racu Nicolae în beneficiul părții vătămate Tcaci Dumitru a sumei de 200 (două sute) lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 2000 (două mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunea civilă s-a respins ca nefondată.

Din contul lui Racu Nicolae a fost dispusă încasarea în beneficiul bugetului de stat, suma de 448 (patru sute patruzeci și opt) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, Racu Nicolae la 10 mai 2018, aproximativ la ora 23:00, în preajma clădirii situate în mun. Chișinău, xxxxx, acționând cu intenție, în vederea încălcării ordinii și liniștii publice, sub pretextul că, Tcaci Dumitru nu a reacționat adecvat răspunzând „poftim” la observația făcută acestuia, referitor la aruncarea unei sacoșe cu resturi lângă urnă, a provocat un conflict cu Tcaci

Dumitru, după care, adoptând un comportament agresiv și violent, vădit disproportionat în raport cu fapta lui Tcaci Dumitru, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și de regulile morale, a încălcat grosolan ordinea publică și urmărind scopul demonstrării în public a supremației sale fizice, i-a aplicat lui Tcaci Dumitru o lovitură cu pumnul în regiunea maxilarului, după care, continuând acțiunile sale huliganice, l-a amenințat cu aplicarea violenței fizice și i-a aplicat mai multe lovituri în regiunea corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 201802D1209 din 22.06.2018 echimoze la nivelul hemitoracelui drept și regiunea patelară din dreapta, ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, în partea individualizării pedepsei penale, rejudecarea cauzei conform ordinii stabilite pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care lui Racu Nicolae recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Acțiunea civilă depusă de către partea vătămată să fie admisă integral. În rest, sentința să fie menținută.

În motivarea cererii de apel acuzatorul de stat a invocat că:

- pedeapsa aplicată inculpatului Racu Nicolae de către instanța judecată este prea ușoară, datorită pericolului social sporit al infracțiunii săvârșite de inculpat;

- instanța nu a ținut cont de scopul pedepsei care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât a altor persoane, iar aplicarea unei pedepsei cu munca neremunerată în folosul comunității, va duce la încurajarea pe viitor a săvârșirii infracțiunilor similare și de către alte persoane;

- prima instanță nu a luat în considerație faptul că, Racu Nicolae anterior a săvârșit 2 infracțiuni similare, prevăzute de art. 287 Cod penal, una fiind încetată în baza art. 55 Cod penal, iar pentru a doua infracțiune Racu Nicolae a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în cuantum de 8000 lei;

- consideră că prima instanță urma să ia în considerație existența circumstanței agravante prevăzute de art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal;

- totodată inculpatul nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

lui Racu Nicolae, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 1 an, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor

art. art. 95, 101 Cod de procedură penală prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpat în cadrul ședinței de judecată și probele administrate, a stabilit corect situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Racu Nicolae, încadrarea juridică corectă în baza art. 287 alin. (1) Cod penal.

4.2. Totodată instanța de apel a menționat că pedeapsa aplicată de către prima instanță sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității este una prea blândă și nu va duce la reeducarea inculpatului, aceasta nefiind în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă, urmările produse și atitudinea inculpatului până la comiterea, în timpul comiterii infracțiunii și după comiterea infracțiunii.

În opinia instanței de apel, prima instanță nu a luat în considerație că, inculpatul Racu Nicolae anterior a fost supus răspunderii și pedepsei penale, pentru infracțiuni similare, prevăzute de art. 287 Codul penal, o cauză penală fiind încetată în baza art. 55 Cod penal, iar pentru a doua infracțiune de huliganism, Racu Nicolae a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în quantum de 8000 lei, iar sancțiunea respectivă nu a dus la atingerea scopului pedepsei penale.

Drept urmare, instanța de apel a considerat că, scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală în privința lui Racu Nicolae nu poate fi atins decât prin aplicarea pedepsei închisorii, or, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

La o asemenea concluzie instanța de apel a ajuns efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel dinainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate. Inculpatul Racu Nicolae prezentând o personalitate dârză, predispusă spre comiterea de noi infracțiuni și greu de influențat în vederea corectării, reeducării în spiritul respectării normelor social umane și juridice.

Totodată instanța de apel a menționat că corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc prin aplicarea unei pedepse non-privative de libertate prin prisma art. 90 Cod penal, ținând cont în acest sens de faptul că inculpatul a recunoscut vina, cauza s-a examinat în procedura simplificată, are la întreținere un copil minor, oferind inculpatului Racu Nicolae șansa să demonstreze societății că personalitatea sa poate fi corectată și integrată în societate fără aplicarea pedepsei închisorii.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar inculpatul Racu Nicolae, în termenul prevăzut de lege, prin care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

În motivarea recursului, invocând temeiurile de drept prevăzute de pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- instanța de apel nu a reflectat toate argumentele apelului și nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în apel;

- decizia instanței de apel este formală, convențională și neclară în partea stabilirii pedepsei sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei;

- relevă că cauza penală a fost examinată în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul a recunoscut pe deplin faptele comise și s-a căit sincer, conștientizând pe deplin pericolul real al faptelor sale, iar în asemenea cazuri pedeapsa, în cazul în care este închisoarea, se reduce cu o treime din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, stabilindu-se noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei inculpatului;

- consideră că instanța de apel pripit și nemotivat a ajuns la concluzia de a numi inculpatului Racu Nicolae sancțiunea penală privativă de liberate, cu suspendare pe un termen de probațiune, fără a aprecia pe deplin toate împrejurările comiterii faptei, circumstanțele care denotă lipsa necesității numirii unei astfel de pedepse penale, precum și date de ordin obiectiv, care exclud o atare concluzie;

- evidențiază că instanța de apel nu a ținut cont de lipsa circumstanțelor agravante din categoria celor indicate la art. 77 alin. (1) Cod penal, precum și de existența circumstanțelor atenuante cum sunt căința sinceră, recunoașterea integrală și neechivocă a vinovăției, lipsa condamnărilor anterioare, dar și restituirea parțială a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, inculpatul este căsătorit și are la întreținere un copil minor, la momentul începerii urmăririi penale dânsul a colaborat activ cu organul de urmărire penală,

- în opinia recurentului, instanța de apel invocând faptul că acesta anterior a fost condamnat de două ori pentru fapte similare, nu a ținut cont de faptul că antecedentele penale pentru comiterea acestor fapte sunt stinse;

- consideră că în privința sa urmează a fi aplicată pedeapsa în formă de muncă neremunerată în folosul comunității, or, această sancțiune este una de natura de a restabili echitatea socială și cu atât mai mult de a avea un impact pozitiv asupra corectării și reeducării inculpatului.

6. Procurorul a depus referință la recursul inculpatului, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece pedeapsa stabilită de instanța de apel corespunde tuturor prevederilor legale.

7. Judecând recursul declarat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, adoptând soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).

Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul penal atestă, că inculpatul critică decizia instanței de apel din punctul de vedere al prezenței temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stabilește, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

În esență, Colegiul penal atestă că inculpatul își focusează argumentele recursului pe critici în privința modalității individualizării pedepsei penale de către instanța de apel, considerând că soluția adoptată de aceasta este greșită și ilegală, deoarece în opinia sa, o pedeapsă în formă de muncă neremunerată în folosul comunității, ar restabili echitatea socială și ar avea un impact pozitiv asupra corectării și reeducării sale.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorii de drept invocate în recurs, Colegiul penal atestă că eroarea de drept invocată nu și-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzatorului de stat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată cu privire la stabilirea pedepsei închisorii în privința inculpatului Racu Nicolae, precum și referitor la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința acestuia.

În acest context, Colegiul penal menționează, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Cu referire la circumstanțele speței, Colegiul penal reține că examinarea cauzei penale în privința inculpatului Racu Nicolae, a avut loc conform procedurii prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul până la începerea cercetării judecătorești, prin cerere scrisă, și-a recunoscut vinovăția integral și au solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată (f.d. 109).

Recunoscându-l vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, prima instanță i-a stabilit inculpatului Racu Nicolae pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în cuantum de 140 ore.

La rândul său, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către partea acuzării, instanța de apel a casat sentința în partea stabilirii pedepsei și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Racu Nicolae, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, i-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 1 an, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 2 ani.

Potrivit principiului individualizării pedepsei penale (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective,

ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Având în vedere criteriile definite mai sus, Colegiul penal este de opinia că instanța de apel corect a reținut că inculpatul a recunoscut vinovăția, solicitând examinarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărirea penală, conform procedurii simplificate, precum și de personalitatea inculpatului Racu Nicolae, care anterior a fost supus răspunderii și pedepsei penale, pentru infracțiuni similare, prevăzute de art. 287 Codul penal, o cauză penală fiind încetată în baza art. 55 Cod penal, iar pentru a doua infracțiune de huliganism, Racu Nicolae a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în cuantum de 8000 lei, iar sancțiunea respectivă nu a dus la atingerea scopului pedepsei penale.

Cu referire la argumentele recursului prin care se invocă că instanța de apel greșit a reținut faptul că inculpatul a fost anterior condamnat, cu toate că antecedentele penale în privința acestuia sunt stinse, Colegiul penal remarcă că instanța de apel nu a admis nici o eroare de drept la acest capitol, or, circumstanța dată a fost reținută sub aspectul aprecierii personalității inculpatului Racu Nicolae, care nu a tras concluziile respective, nu s-a corectat și reeducat, și din nou a săvârșit fapte prevăzute de legea penală.

Totodată, la stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei, instanța de apel a ținut cont și de circumstanțele invocate de recurent cu referire la faptul că din momentul începerii urmării penale dânsul a colaborat activ cu organul de urmărire penală, că a restituit parțial prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiune, că inculpatul este căsătorit și are la întreținere un copil minor.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul inculpatului, precum că instanța de apel nu a verificat oportunitatea aplicării în privința acestuia a unei pedepse de altă categorie, ca de exemplu amenda, deoarece instanța de apel a specificat la acest capitol că anterior Racu Nicolae a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în cuantum de 8000 lei, iar sancțiunea respectivă nu a dus la atingerea scopului pedepsei penale.

Prin urmare, instanța de recurs constată că instanța de apel corect a ajuns la concluzia că corectarea inculpatului Racu Nicolae va fi asigurată doar prin executarea reală a pedepsei închisorii, stabilită în concordanță cu rigorile impuse de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, concomitent aplicând în privința acestuia prevederile art. 90 Cod penal, i-a oferit inculpatului șansa să demonstreze societății că se poate corecta.

Față de cele ce preced, Colegiul constată, că pedeapsa individualizată de instanța de apel, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

În consecință, instanța de recurs concluzionează că nu există temeii legal pentru admiterea recursului ordinar declarat, iar potrivit legii se impune respingerea acestuia, ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către inculpatul Racu Nicolae cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui Racu Nicolae xxxxx.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 mai 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor